

การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยาระหว่างปี พ.ศ. 2557-2563

Dissertation Synthesis of Doctoral level in the Field of Educational
Administration of University of Phayao Between 2014-2020

ญานิส ทิพะวะลี¹ และ ณัฐพงษ์ พรหมวงษ์²

Yanisa Thipwalee¹ and Nattapong Promwong²

กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

Division of Educational Services University of Phayao, Thailand

Corresponding Author, E-mail: ²nattapong.pr@up.ac.th

Retrieved: April 24, 2024; Revised: April 28, 2024; Accepted: April 29, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพะเยาระหว่างปี พ.ศ. 2557-2563 ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการศึกษาเอกสารงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพะเยา ระหว่าง ปี พ.ศ. 2557-2563 จำนวน 26 เรื่อง โดยมีประเด็นการวิจัย ประกอบด้วย 1) ประเภทของการวิจัย 2) ชื่อเรื่องวิจัย 3) วัตถุประสงค์การวิจัย 4) หลักการ แนวคิด และทฤษฎี 5) เนื้อหาสาระที่ใช้ในการวิจัย 6) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 7) วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 8) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ 9) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึกข้อมูล และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเคราะห์เอกสารจากงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพะเยาระหว่างปี พ.ศ. 2557-2563 และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพะเยาระหว่างปี พ.ศ. 2557-2563 มีรายละเอียดดังนี้ 1) ประเภทของการวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยและพัฒนา 2) ชื่อเรื่องวิจัยส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการและการพัฒนากลุ่มตัวอย่าง 3) วัตถุประสงค์การวิจัยส่วนใหญ่เพื่อพัฒนา/สร้างรูปแบบการบริหารจัดการ 4) หลักการ แนวคิด และทฤษฎีส่วนใหญ่ใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารด้านการพัฒนาองค์กร/ทรัพยากรบุคคล 5) เนื้อหาสาระที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่ใช้การบริหารจัดการและการพัฒนาสมรรถนะบุคคล 6) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรในสถานศึกษา 7) วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ 8) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนใหญ่ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ 9) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่ใช้สถิติพรรณนาและสถิติสรุปอ้างอิงหรือสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์การถดถอย

คำสำคัญ: การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์; การบริหารการศึกษา

Abstract

This qualitative research aimed to study the Dissertation doctoral level in the field of Educational Administration at, the University of Phayao between 2014 -2020. Data was collected from 26 dissertations in the following aspects; 1) type of research 2) Dissertation 3) research

objective 4) principle, concept, and theory 5) content used in research 6) population and sample 7) sampling technique 8) research tool and 9) type of statistics used in data analysis. The data was collected using an information-recorded form and analyzed through content analysis.

The research results indicated that 1) most of the research types were research and development 2) most of the research titles were administration and sample development model 3) most of the research objectives were the development /the creation of an administration model 4) the principle, the concept, and the theory relied mainly on the administration of the organization and the human resources 5) The content used in research mainly focused on the administration and personnel competency development 6) most of populations and samples were organization's personnel 7) the sampling technique mainly used was stratified sampling 8) the tool mostly used was a questionnaire and 9) the type

Keywords: Dissertation; Educational Administration

บทนำ

มหาวิทยาลัยพะเยา มุ่งเน้นการพัฒนาไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ (Comprehensive University) ที่มีศักยภาพและพร้อมในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล รวมทั้ง การพัฒนาองค์ความรู้สู่ชุมชนให้เข้มแข็งและสังคมเป็นสุข อันจะเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป ดังปณิธานว่า "ปัญญาเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน" (Wisdom for Community Empowerment) ซึ่งในปัจจุบันมหาวิทยาลัยพะเยาได้มีการจัดการเรียนการสอนทุกหลักสูตรครอบคลุมทุกกลุ่มสาขาวิชา ประกอบด้วย กลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขา วิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อีกทั้งยังเป็นสถาบันที่มุ่งผลิตบัณฑิตครู โดยมี "วิทยาลัยการศึกษา" เดิมเป็นบัณฑิตวิทยาลัย ในสังกัดศูนย์วิทยบริการ จังหวัดพะเยา มหาวิทยาลัยนเรศวร และในปี พ.ศ. 2548 ศูนย์วิทยบริการ จังหวัดพะเยา ได้เปลี่ยนเป็น มหาวิทยาลัยนเรศวรพะเยา บัณฑิตวิทยาลัยจึงเปลี่ยนเป็น สำนักงานการศึกษาภาคพิเศษ ต่อมาในวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 มหาวิทยาลัยนเรศวรพะเยา ได้รับการยกฐานะเป็น มหาวิทยาลัยพะเยา สำนักงานการศึกษาภาคพิเศษ จึงได้เปลี่ยนเป็นวิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่องและโดยมติสภามหาวิทยาลัยพะเยาโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 7 (3) มาตรา 8 และมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. 2553 ในคราวประชุมครั้งที่ 5/2556 เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2556 ให้เปลี่ยนวิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่องเป็น วิทยาลัยการศึกษา และให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2556 เป็นต้นไป ทั้งนี้ หลักสูตรการศึกษาได้เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ยังเป็น มหาวิทยาลัยนเรศวรพะเยา ภายใต้การบริหารจัดการของคณะศิลปศาสตร์ ดังนั้น หลักสูตรการศึกษาของวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จึงเป็นหลักสูตรที่มีการปรับปรุงและพัฒนา มาจากหลักสูตรของมหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ได้รับความนิยมและมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในแวดวงการศึกษาโดยทั่วไป

วิทยาลัยการศึกษา ในปัจจุบันได้มีการจัดการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาเอก ประกอบด้วย 1) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและ 2) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน โดยอาศัยพิที่สามารถปฏิบัติได้หลังสำเร็จการศึกษาสำหรับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา นักวิชาการนักวิจัยในหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองท้องถิ่นและสถานศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการ

สอน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักวิชาการด้านการศึกษา ดังนั้น การวิจัยทางการศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาการศึกษาเพราะนอกจากจะเป็นกระบวนการในการค้นคว้าหาความจริงอย่างมีขั้นตอนและเป็นระบบแล้ว ยังเป็นการทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งการกำหนดนโยบายการวางแผนการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ ซึ่ง (Tansiri, 1996) กล่าวว่านโยบายการศึกษาที่สำคัญส่วนหนึ่งมาจากผลจากการวิจัยและค้นคว้า (Buason et al, 2014) อุดมศึกษาเป็นแหล่งองค์ความรู้และพัฒนากำลังคนระดับสูงที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาชาติอย่างยั่งยืนสร้างสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิตบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีบทบาทสูงในประชาคมอาเซียนและมุ่งสู่คุณภาพอุดมศึกษาระดับนานาชาติมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพมีศักยภาพตรงตามความต้องการของสังคม มีความสามารถคิดวิเคราะห์มีความคิดสร้างสรรค์มีทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบมีสุขภาวะทั้งร่างกายและจิตใจ เน้นการใช้กลยุทธ์ผ่านการนำองค์กรเชิงรุกและกลยุทธ์การเงิน รวมทั้งพัฒนาอาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญด้านการสอน และการวิจัยเพื่อให้ได้บัณฑิตที่พึงประสงค์ทำให้สังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Office of the Higher Education Commission, 2005) ดังนั้น การทำวิทยานิพนธ์จึงมีความสำคัญต่อการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นอย่างมาก และเป็นเงื่อนไขส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรและผลงานวิทยานิพนธ์ยังเป็นสิ่งสะท้อนถึงคุณภาพตัวตนของนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา กรรมการสอบ และสถาบันการศึกษา

การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพะเยา ถือว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เนื่องจากแต่ละปีการศึกษาจะมีนิสิตที่เข้าศึกษาในระดับปริญญาเอกและมีวิทยานิพนธ์ของนิสิตในสาขาวิชาการบริหารการศึกษาเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ดังนั้น ผลงานวิทยานิพนธ์ของนิสิตในสาขาวิชาดังกล่าวยังขาดการรวบรวมข้อมูลสำหรับวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้ว่ามีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับประเด็นใด และมีความสอดคล้องกับองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับหลักการบริหารทางการศึกษาหรือเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือไม่อย่างไร (พิทยาภรณ์ พิษญวงศ์กุลชัย และอนุชา กอนพ่วง, 2561) ประกอบกับวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษานับว่ามีความสำคัญต่อการบริหารการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยมีประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีสาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษาตามมาตรฐานความรู้ (ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา, 2556)

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพะเยา ระหว่างปี พ.ศ. 2557-2563

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ คือ เพื่อสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพะเยา ระหว่างปี พ.ศ. 2557-2563 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)** ประกอบด้วย วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพะเยา ระหว่างปี พ.ศ. 2557-2563 จำนวน 26 เรื่อง
2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ผู้วิจัยใช้แบบสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพะเยา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพะเยา ระหว่างปี พ.ศ. 2557-2563 จำนวน 26 เรื่อง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยจากการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพะเยาระหว่างปี พ.ศ. 2557-2563 มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของวิทยานิพนธ์ พบว่า วิทยานิพนธ์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ ปี พ.ศ. 2560 มีจำนวนสูงที่สุด 6 เรื่อง รองลงมาคือ วิทยานิพนธ์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 5 เรื่อง และวิทยานิพนธ์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ ปี พ.ศ. 2559 และปี พ.ศ. 2561 จำนวน 4 เรื่อง ตามลำดับ

2. ผลการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพะเยา ระหว่างปี พ.ศ. 2557-2563 ดังนี้

2.1 ประเภทของการวิจัย พบว่า วิทยานิพนธ์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ ปี พ.ศ. 2557-2563 ทั้งหมดจำนวน 26 เรื่อง เป็นประเภทการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

2.2 ชื่อเรื่องวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการ การพัฒนากลุ่มตัวอย่าง มากที่สุด จำนวน 19 เรื่อง รองลงมาคือ เรื่อง แนวทางการพัฒนา จำนวน 5 เรื่อง และเรื่องการศึกษา นโยบาย หรือกลยุทธ์การพัฒนา จำนวน 2 เรื่อง ตามลำดับ

2.3 วัตถุประสงค์การวิจัย พบว่า การตั้งวัตถุประสงค์การวิจัย จำแนกได้ 6 ลักษณะ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา รูปแบบการบริหารจัดการ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยรูปแบบการบริหารจัดการ 3) เพื่อพัฒนาสร้างรูปแบบการบริหารจัดการ 4) เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการ 5) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการ และ 6) เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการ โดยงานวิจัยจำนวน 26 เรื่อง พบว่า มีการศึกษา วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา/สร้างรูปแบบการบริหารจัดการ มากที่สุด จำนวน 21 เรื่อง รองลงมาคือ การศึกษา วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการ จำนวน 16 เรื่อง และการศึกษาวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยรูปแบบการบริหารจัดการ จำนวน 14 เรื่อง ตามลำดับ

2.4 หลักการ แนวคิด และทฤษฎี พบว่า วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ใช้หลักการ แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารด้านการพัฒนาองค์กร/ทรัพยากรบุคคล จำนวน 24 เรื่อง และหลักการ แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารนโยบายและกลยุทธ์ทางการศึกษา จำนวน 2 เรื่อง ตามลำดับ

2.5 เนื้อหาสาระที่ใช้ในการวิจัย พบว่า วิทยานิพนธ์ที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีเนื้อหาในการบริหารจัดการ การพัฒนาสมรรถนะบุคคล ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา และนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 15 เรื่อง และการบริหารจัดการสถานศึกษา จำนวน 11 เรื่อง ตามลำดับ

2.6 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เป็นบุคลากรในสถานศึกษา มากที่สุด จำนวน 20 เรื่อง รองลงมา คือ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 6 เรื่อง ตามลำดับ

2.7 วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง พบว่า วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่มีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) มากที่สุด จำนวน 7 เรื่อง รองลงมาคือ การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) จำนวน 6 เรื่อง และการสุ่มตัวอย่างโดยใช้กฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) จำนวน 5 เรื่อง ตามลำดับ

2.8 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 11 เรื่อง รองลงมาคือ แบบวัด จำนวน 8 เรื่อง และแบบประเมิน จำนวน 6 เรื่อง ตามลำดับ

2.9 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า วิทยานิพนธ์ จำนวน 26 เรื่องใช้สถิติพรรณนา คิดเป็นร้อยละ 100 ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติสรุปอ้างอิงหรือสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์การถดถอย (Multiple Regression Analysis) จำนวน 14 เรื่อง รองลงมา คือ การวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) จำนวน 8 เรื่อง และการสร้างโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) จำนวน 6 เรื่อง ตามลำดับ (บางวิทยานิพนธ์ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลหลายแบบ)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพะเยา ระหว่างปี พ.ศ. 2557-2563 ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบจากการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ตามคุณลักษณะงานวิจัยในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ประเภทของการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้ในการค้นคว้าและสร้างความรู้ใหม่ และนำความรู้นั้นมาใช้ในการพัฒนานวัตกรรม การบริการ หรือกระบวนการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มคุณค่าหรือสร้างสิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ต่อองค์กรหรือสังคม และเป็นระเบียบวิธีวิจัยที่ผสมผสานงานวิจัยหลายรูปแบบ นำรูปแบบการวิจัยและการพัฒนามารวมกันอย่างลงตัว โดยเฉพาะความหมายในเชิงพัฒนา เป็นกระบวนการที่สร้างการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้มีประสิทธิภาพ ถือเป็นการศึกษาค้นคว้า การทดลอง โดยนำเอาระเบียบวิธีวิจัยและหลักการทางวิทยาศาสตร์มาปฏิบัติการต่อเป้าหมายในการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลผลิต สิ่งประดิษฐ์ของผู้เรียน/นักศึกษา รวมทั้งสื่ออุปกรณ์รูปแบบการเรียนการสอนให้เกิดผลดี และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (เฉลิมศักดิ์ นามเชียงใต้, 2561)

2. ชื่อเรื่องวิจัย ส่วนใหญ่เป็นรูปแบบการบริหารจัดการและการพัฒนา โดยเป็นการศึกษาและการสืบค้นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการและการพัฒนาในองค์กรหรือบุคลากร มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการและกลยุทธ์ที่ใช้ในการบริหารจัดการ การจัดทำแผนและการดำเนินการ การพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากร การวัดผลและการประเมินผลการดำเนินงาน และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา มีการนำเสนอข้อมูลและความเข้าใจที่สำคัญเกี่ยวกับวิธีการทำงานที่เป็นมิตรกับองค์กร การศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และแนวทางการพัฒนานวัตกรรมในองค์กร วิจัยในรูปแบบนี้มีความสำคัญมากในการช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองในสถานะที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัลและการแข่งขันอย่างมากขึ้น สอดคล้องกับ วิรัช วิรชนาวรรณ (2550) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการและการพัฒนา เป็นแนวทางหรือวิธีการหนึ่งของการบริหารจัดการของ หน่วยงานที่นำมาใช้ในการบริหารเกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนา รวมทั้งการพัฒนาหรือ ปรับปรุงการบริหารภายในของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ กระบวนการ และบุคคล โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมด้วย ทั้งนี้ มีจุดหมายปลายทางเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติและประชาชนไปในทิศทางที่ดีขึ้น

3. วัตถุประสงค์การวิจัย วิทยานิพนธ์ที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่ มีการกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมากครอบคลุม 3 ประเด็น ดังนี้ (1) เพื่อพัฒนา/สร้างรูปแบบการบริหารจัดการ (2) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการ และ (3) เพื่อศึกษาปัจจัยรูปแบบการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับวรรณิ แกมเกตุ (2555) ได้อธิบายสรุปไว้ว่า การตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยที่ดีควรมีความสอดคล้องกับชื่อเรื่องและความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย มีความ ชัดเจนว่าต้องการศึกษาอะไร อย่างไร วัตถุประสงค์การวิจัยทุกข้อต้องสามารถศึกษาหาคำตอบได้ ควรเขียนให้อยู่ในรูปของ ประโยคบอกเล่า โดยขึ้นต้นประโยคด้วยคำว่า “เพื่อ” แล้วตามด้วยคำที่แสดงถึงพฤติกรรมในการแสวงหาคำตอบหรือสาระหลักที่ ต้องการศึกษ เป็นข้อความที่สั้น

กะทัดรัด และใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และควรเขียนเรียงลำดับการศึกษาหรือเรียงลำดับตาม ความสำคัญหรือจุดเน้น ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการวิจัยแต่ละเรื่อง

4. หลักการ แนวคิด และทฤษฎี พบว่า วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ใช้หลักการ แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารด้านการพัฒนาองค์กร/ทรัพยากรบุคคล เป็นกระบวนการที่ศึกษาและจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร เพื่อให้พัฒนาและเติบโตในทางที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์และความต้องการขององค์กร ด้วยเทคนิคและเครื่องมือที่เหมาะสม เพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมในการปฏิบัติงานให้ดีที่สุดและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การบริหารด้านการพัฒนาองค์กร/ทรัพยากรบุคคลเป็นส่วนสำคัญของการบริหารองค์กรที่เป็นเส้นทางสำคัญในการพัฒนาความเป็นเลิศของบุคลากรและองค์กรโดยรวม และหลักการ แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหาร นโยบายและกลยุทธ์ทางการศึกษา เป็นกระบวนการที่ใช้ในการกำหนดและดำเนินการนโยบายและกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งเป็นการวางแผนและจัดการทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ เน้นไปที่การจัดการนโยบาย แผนงาน และกลยุทธ์ในด้านการศึกษาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และมิติการพัฒนาการศึกษาของประเทศหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง การบริหารนโยบายและกลยุทธ์ทางการศึกษาเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและสำคัญที่สุดในการพัฒนาระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล สอดคล้องกับ วีรวิชัย ปิยนนทศิลป์ (2560) ที่กล่าวว่า การพัฒนาองค์กร คือ การบูรณาการองค์ความรู้ที่มีความหลากหลายของทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรในการบริหารจัดการองค์กรและการดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ขององค์กร ภายใต้สภาพแวดล้อมการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

5. เนื้อหาสาระที่ใช้ในการวิจัย พบว่า วิทยานิพนธ์ที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีเนื้อหาในการบริหารจัดการ การพัฒนาสมรรถนะบุคคล ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา และนักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นกระบวนการที่องค์กรใช้เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาทักษะ ความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งการบริหารจัดการและการพัฒนาสมรรถนะบุคคลมีความสำคัญอย่างมากในการสร้างพลังงานและความเชี่ยวชาญในองค์กร อีกทั้งยังเป็นกระบวนการที่ช่วยส่งเสริมความพร้อมและความเชี่ยวชาญของบุคลากรในองค์กร ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะสนับสนุนให้องค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ใช้ในการดำเนินการและบริหารจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อให้การศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ เน้นไปที่การวางแผน การดำเนินการ และการควบคุมทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษา และเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีบทบาทสำคัญในการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่เหมาะสมในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ นนทวัฒน์ สุขผล และศุภชัย เหมือนโพธิ์ (2565) ที่กล่าวว่า การให้ความสำคัญกับทรัพยากรบุคคล มีความสำคัญต่อการดำเนินการและการบริหารองค์กร ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ และยุทธนา วาโยหะ (2563) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา เป็นการดำเนินการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา โดยการบริหารงานวางแผน จัดองค์กร และควบคุมการดำเนินงานตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

6. วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง พบว่า วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่มีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) และการสุ่มตัวอย่างโดยใช้กฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) การกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นขั้นตอนสำคัญในการทำงานวิจัยหรือการศึกษาที่มีผลสำคัญต่อความถูกต้องและความเชื่อถือของผลลัพธ์ การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมช่วยให้งานวิจัยหรือการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความเป็นไปตามแผน โดยลดการสูญเสียของทรัพยากรทั้งเวลาและเงิน การศึกษาที่ใช้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เหมาะสมอาจส่งผลให้มีความผิดพลาดที่สูงขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของผลลัพธ์ที่ได้ สอดคล้องกับพระนิทัศน์ อธิปญโญ (วงศ์วังเพิ่ม) และคณะ

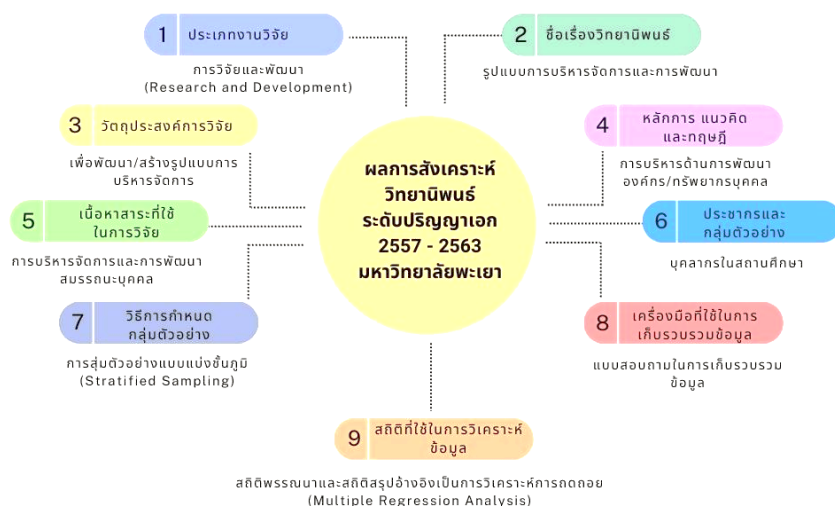
(2565) ที่กล่าวถึงลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ดีจะต้องมีประโยชน์ที่จะนำไปใช้เป็นตัวแทนของประชากรได้ ส่งผลให้งานวิจัยบางเรื่องที่มีข้อจำกัดที่ไม่สามารถสำรวจข้อมูลของประชากรทั้งหมดได้ และกลุ่มตัวอย่างที่ดีจะสามารถนำไปใช้ในการสรุปหรืออ้างอิงแทนประชากรได้ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยหรือองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

- 1) จะต้องเป็นตัวแทนที่ดีกลุ่มตัวอย่างที่ดีต้องมีลักษณะคล้ายคลึงกันและครอบคลุมประชากรโดยรวมมากที่สุด
- 2) จะต้องมีความเหมาะสม

7. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบวัด และแบบประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยมีความสำคัญอย่างมากเนื่องจากมีบทบาทสำคัญในการทำให้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมีคุณภาพและเชื่อถือได้ ได้แก่ ความถูกต้อง ประหยัดเวลาและทรัพยากร ความสะดวกสบาย ความหลากหลาย ความปลอดภัย และการให้ข้อมูลที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับละอองทิพย์ มัทธุส และคณะ (2554) ได้ศึกษาการสังเคราะห์งานวิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ระหว่างปี พ.ศ. 2551 - มีนาคม 2554 ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล และการวิจัยเป็นแบบวิจัยและพัฒนา

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพะเยา ระหว่างปี พ.ศ. 2557-2563 พบประเด็นที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ดังนี้ 1) ประเภทของการวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) 2) ชื่อเรื่องวิจัยส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการและการพัฒนา 3) วัตถุประสงค์การวิจัยส่วนใหญ่เพื่อพัฒนา/สร้างรูปแบบการบริหารจัดการ 4) หลักการ แนวคิด และทฤษฎีส่วนใหญ่ใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารด้านการพัฒนาองค์กร/ทรัพยากรบุคคล 5) เนื้อหาสาระที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่ใช้การบริหารจัดการและการพัฒนาสมรรถนะบุคคล 6) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรในสถานศึกษา 7) วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) 8) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนใหญ่ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ 9) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่ใช้สถิติพรรณนาและสถิติสรุปอ้างอิงหรือสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์การถดถอย (Multiple Regression Analysis) (รายละเอียดดังภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยาระหว่างปี พ.ศ. 2557-2563

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษาทางด้านการศึกษาคือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการในการศึกษาค้นคว้าหาความจริงอย่างมีขั้นตอนและเป็นระบบ เพื่อสร้างนวัตกรรมสำหรับแก้ปัญหาหรือพัฒนาการศึกษา รวมทั้งการกำหนดนโยบายในการวางแผนการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรทางด้านการบริหารการศึกษา จึงควรกำหนดนโยบายในการกำกับ ติดตามการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะกระบวนการทำวิจัยเพื่อประกอบการสำเร็จการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาในระดับสากล

1.2 สถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษา ควรมีการกำหนดนโยบายให้หลักสูตรมีการศึกษาวิจัยหรือสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ที่ผ่านมา เพื่อประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา และสามารถนำข้อมูลที่ได้การศึกษาค้นคว้าหรือสังเคราะห์วิทยานิพนธ์มาประกอบในการกำหนดทิศทางการทำวิทยานิพนธ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

2.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ควรพิจารณานำข้อมูลผลการวิจัยหรือผลการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพะเยามาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตในหลักสูตร

2.2 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร/อาจารย์ประจำหลักสูตร ควรพิจารณานำข้อมูลผลการวิจัยหรือผลการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยพะเยามาประกอบการกำหนดสาระในการปรับปรุงหลักสูตร เช่น การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ รายละเอียดของรายวิชา และแผนการจัดการศึกษา ให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมศักดิ์ นามเชียงใต้. (2561). การวิจัยและพัฒนาทางเทคโนโลยี. วารสารวิจัยและนวัตกรรมการอาชีวศึกษา, 2(1), 1-79.
- นนทวัฒน์ สุขผล และศุภชัย เหมือนโพธิ์. (2565). กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะทรัพยากรบุคคลรองรับการเป็นธนาคารเพื่อสังคม. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 8(2), 77-90.
- พิทยาภรณ์ พิษณุวงศ์กุลชัย และอนุชา กอนพ่วง. (2561). การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์และแนวทางการพัฒนางานวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 20(2), 162-174.
- พระนิทัศน์ ธีรปัญญา (วงศ์วังเพิ่ม), พระวุฒิพงษ์ แก้วแกมดา และปรัชญา มีโนนทองมหาศาล. (2565). การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 18(83), 1-9.
- ยุทธนา วาโยหะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2555). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิรัช วิรัชชนาภวรรณ. (2550). การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนา. กรุงเทพฯ: เอกซ์เปอร์เนท.
- วีรวิทย์ ปิยนนทศิลป์. (2560). การพัฒนาองค์การ: แนวคิด กระบวนการ และบทบาท ของนักบริหารการพัฒนา
องค์การ. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 6(2), 199-209.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2553). รวมกฎหมายกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ สำหรับผู้ประกอบ
วิชาชีพทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ยงพลเทรดดิ้ง.
- Buason, R., et al. (2014). Evaluation of student thesis quality Ph.D. Naresan University. *Journal of Educational Sciences, Naresan University*, 16, 120-126.
- Office of the Higher Education Commission. (2005). *Higher Education Curriculum 2005 and Guidelines for Higher Education Curriculum Standards*. Bangkok: Office of the Higher Education Commission.
- Tansiri, W. (1996). Guidelines for the Reform of Thai Education in the Globalization Era. *Journal of Teacher Education*, 16(3), 12-16.